

ปัจจัยที่มีผลต่อความผาสุกของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง จังหวัดชลบุรี

ธัญญาภรณ์ คำนวณแก้ว

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลชุมชน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

มิถุนายน 2547

ISBN 974-383-848-1

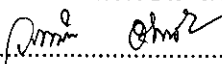
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ได้พิจารณา  
วิทยานิพนธ์ของ รัชฎาภรณ์ คาวนพแก้ว ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม  
หลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลชุมชน ของมหาวิทยาลัยบูรพา  
ได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

.....ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชณี สรรเสริญ)

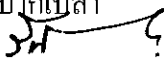
.....กรรมการ

(ดร.วรรณิกา อัสวชัยสุวิกรม)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรินทร์ สุทธิธาทิพย์)

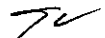
คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน

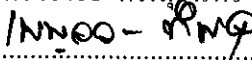
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชณี สรรเสริญ)

.....กรรมการ

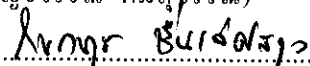
(ดร.วรรณิกา อัสวชัยสุวิกรม)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรินทร์ สุทธิธาทิพย์)

.....กรรมการ

(ดร.เบญจวรรณ ทิมสุวรรณ)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกนุช ชื่นเลิศสกุล)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร  
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลชุมชน ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 30 เดือน สิงหาคม พ.ศ.2547

## ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาให้คำปรึกษาและช่วยแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่งจาก ผศ.ดร.รัชนี สรรเสริญ ซึ่งเป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ดร.วรรณภา อัสวชัยสุวิกรม และ ผศ.ดร.สุรินทร์ สุทธิธาทิพย์ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้และประสบการณ์อย่างกว้างขวางในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ดร.เบญจวรรณ ทิมสุวรรณ ผศ.ดร.กนกนุช ชื่นเลิศสกุล และ คณะกรรมการสอบปากเปล่าทุกท่านที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านดังนี้คือ ดร.สุภาภรณ์ ดั่งแสง อาจารย์วีวรรณ เผ่ากัณหา นายแพทย์โอภาส พุทธเจริญ คุณรพีพร อภัยวงศ์ และคุณกาญจนา ไทยเจริญ ที่ได้ให้ความกรุณาและอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความตรงของแบบสอบถามรวมทั้งข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาลชลบุรี ผู้อำนวยการโรงพยาบาลสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ โรงพยาบาลสมเด็จพระบรมราชเทวี ณ ศรีราชา และเจ้าหน้าที่แผนกผู้ป่วยนอก ที่อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือในการพบผู้ดูแลและสอบถามความสมัครใจในการทำวิจัย

ขอขอบพระคุณผู้ป่วยและผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลต่าง ๆ ซึ่งทุกข้อมูลที่ได้รับนั้นเป็นประโยชน์และไม่อาจประเมินค่าได้

ขอขอบพระคุณอาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ได้ให้ความรู้ ความเข้าใจในวิชาการด้านต่าง ๆ และทำให้ผู้วิจัยสามารถทำวิจัยสำเร็จได้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณบิดามารดา พี่สาว สามีและบุตรชายทั้งสอง ตลอดจนเพื่อน ๆ ในสาขาวิชาการพยาบาลชุมชน และเพื่อนร่วมหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตทุกท่านที่ได้ให้กำลังใจและความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ แก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี

ธัญญาภรณ์ ดาวนพแก้ว

45922943: สาขาวิชา: การพยาบาลชุมชน; พย.ม. (การพยาบาลชุมชน)

คำสำคัญ: ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง/ ผู้ดูแล/ ความผาสุก

ชัญญารักษ์ คาวนพเก้า: ปัจจัยที่มีผลต่อความผาสุกของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง จังหวัดชลบุรี (FACTORS INFLUENCING THE GENERAL WELL-BEING AMONG THE STROKE PATIENT CAREGIVERS IN CHONBURI PROVINCE) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์: รัชนี สรรเสริญ, D.N.Sc., วรณิภา อัสวชัยสุวิกรม, Ph.D., สุรินทร์ สุทธิชาติพิพย์, Ed.D. 134 หน้า. ปี พ.ศ. 2547. ISBN 974-383-848-1

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความผาสุกของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองในจังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างคือผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองในจังหวัดชลบุรี จำนวน 100 คน ซึ่งคัดเลือกโดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายจากแผนกอายุรกรรมของโรงพยาบาลชลบุรี โรงพยาบาลสมเด็จพระบรมราชเทวี ณ ศรีราชา และโรงพยาบาลสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ ในปี พ.ศ. 2546 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบสอบถามความสามารถในการประกอบกิจวัตรประจำวัน แบบสอบถามความสอดคล้องในการมองโลก แบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคมและแบบสอบถามความผาสุกของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สมการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า ความผาสุกของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองมีความผาสุกในระดับปานกลาง ความสามารถในการประกอบกิจวัตรประจำวันอยู่ในระดับที่ต้องพึ่งพาสูง ความสอดคล้องในการมองโลกอยู่ในระดับปานกลาง การสนับสนุนทางสังคมโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับสูง สำหรับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความผาสุกของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง ได้แก่ ความสอดคล้องในการมองโลก และการสนับสนุนทางสังคม ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบคือระยะเวลาในการดูแล และจากการวิจัยพบว่า ความสอดคล้องในการมองโลกและการสนับสนุนทางสังคมเป็นปัจจัยที่สามารถร่วมทำนายความผาสุกของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง จังหวัดชลบุรี ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสามารถร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 54 ( $R^2 = .54, p < .05$ ) ซึ่งความสอดคล้องในการมองโลกเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความผาสุกของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองจังหวัดชลบุรีสูงสุด และจากการศึกษาครั้งนี้สามารถเขียนสมการในการทำนายความผาสุกของผู้ดูแลในรูปคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ความผาสุกของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง} &= .641 (\text{ความสอดคล้องในการมองโลก}) \\ &+ .193 (\text{การสนับสนุนทางสังคม}) \end{aligned}$$

45922943: MAJOR: COMMUNITY NURSING; M.N.S. (COMMUNITY NURSING)

KEYWORDS: THE GENERAL WELL-BEING/ THE STROKE PATIENT/ CAREGIVERS

THANYAPORN DAONOPHAKAO: FACTORS INFLUENCING THE GENERAL WELL-BEING AMONG THE STROKE PATIENT CAREGIVERS IN CHONBURI PROVINCE.

THESIS ADVISORS: RACHANEE SUNSERN, D.M.Sc., WANNIPA SAWACHAISUWIKROM, Ph.D., SURIN SUTTITATIP, Ed.D. 134 P. 2004. ISBN 974-383-848-1

The purpose of the research was to study factors influencing the general well-being among the stroke patient caregivers in Chonburi province. A simple random sampling method was used to recruit 100 stroke patient caregivers from the Medical Department of Chonburi hospital, Queen Sawangwattana Memorial Hospital and Queen Sirikit hospital in 2003. The research instrument consisted of personal data, activities of daily living, the sense of coherence, social support and the general well-being of stroke patient's caregivers questionnaires. Stepwise multiple regression was employed to analyze the data.

The results revealed that the general well-being of the stroke patient caregivers was at moderate level. The activities of daily living was highly dependence. The sense of coherence was at moderate level and the social support was at high level. The factors that had positive correlation with the general well-being were the sense of coherence and social support. The factor that had a negative correlation with the general well-being was the duration of care. The stepwise multiple regression showed that the sense of coherence and social support were contributed to 54 percent of the general well-being among the stroke patient caregivers at a statistical significance of .05 and the equation was:

The general well-being = .641 (the Sense of coherence) + .193 (Social Support)

## สารบัญ

|                                                                                                                | หน้า |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|
| บทคัดย่อภาษาไทย.....                                                                                           | ง    |
| บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....                                                                                        | จ    |
| สารบัญ.....                                                                                                    | ฉ    |
| สารบัญตาราง.....                                                                                               | ซ    |
| สารบัญภาพ.....                                                                                                 | ณ    |
| บทที่                                                                                                          |      |
| 1 บทนำ.....                                                                                                    | 1    |
| ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....                                                                            | 1    |
| วัตถุประสงค์การวิจัย.....                                                                                      | 6    |
| คำถามการวิจัย.....                                                                                             | 5    |
| สมมุติฐานของการวิจัย.....                                                                                      | 6    |
| ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....                                                                      | 6    |
| ขอบเขตของการวิจัย.....                                                                                         | 7    |
| นิยามศัพท์เฉพาะ.....                                                                                           | 7    |
| กรอบแนวคิดในการวิจัย.....                                                                                      | 10   |
| 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....                                                                          | 13   |
| การดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง.....                                                                            | 13   |
| ความผาสุก.....                                                                                                 | 24   |
| ความหมาย แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อความผาสุกของ<br>ผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง..... | 31   |
| 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....                                                                                      | 48   |
| ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....                                                                                   | 48   |
| เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....                                                                                | 50   |
| การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....                                                                             | 54   |
| การพิทักษ์สิทธิของผู้เข้าร่วมวิจัย.....                                                                        | 55   |
| การรวบรวมข้อมูล.....                                                                                           | 56   |
| การวิเคราะห์ข้อมูล.....                                                                                        | 57   |

## สารบัญ (ต่อ)

| บทที่                                         | หน้า |
|-----------------------------------------------|------|
| 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....                   | 58   |
| ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....                     | 58   |
| 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ..... | 76   |
| สรุปผลการวิจัย.....                           | 76   |
| อภิปรายผล.....                                | 78   |
| ข้อเสนอแนะ.....                               | 83   |
| บรรณานุกรม.....                               | 86   |
| ภาคผนวก.....                                  | 96   |
| ภาคผนวก ก.....                                | 97   |
| ภาคผนวก ข.....                                | 99   |
| ภาคผนวก ค.....                                | 114  |
| ภาคผนวก ง.....                                | 116  |
| ประวัติย่อของผู้วิจัย.....                    | 134  |

## สารบัญตาราง

| ตารางที่                                                                                                                                                                                                                                              | หน้า |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|
| 1 จำนวนและร้อยละของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล ( $n = 100$ ).....                                                                                                                                            | 59   |
| 2 จำนวนและร้อยละของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัย ( $n = 100$ ).....                                                                                                                                         | 61   |
| 3 จำนวนและร้อยละของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามลักษณะการดูแลผู้ป่วย ( $n = 100$ ).....                                                                                                                                       | 62   |
| 4 จำนวนและร้อยละของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคลและสภาพการอยู่อาศัย ( $n = 100$ ).....                                                                                                                                | 63   |
| 5 จำนวนและร้อยละของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามลักษณะการเจ็บป่วย ( $n = 100$ ).....                                                                                                                                                 | 65   |
| 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และคะแนนเต็มของความพึงพอใจของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามรายข้อและภาพรวม ( $n = 100$ ).....                                                                                                 | 67   |
| 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และคะแนนเต็มของความสอดคล้องในการมองโลกของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามรายข้อและภาพรวม ( $n = 100$ ).....                                                                                     | 69   |
| 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คะแนนเต็ม และระดับการสนับสนุนทางสังคมของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามรายด้าน รายข้อและภาพรวม ( $n = 100$ ).....                                                                              | 70   |
| 9 จำนวนและร้อยละของแหล่งสนับสนุนทางสังคมของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง จังหวัดชลบุรี ( $n = 100$ ).....                                                                                                                                            | 72   |
| 10 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความสอดคล้องในการมองโลก การสนับสนุนทางสังคม ความสามารถในการประกอบกิจวัตรประจำวัน ระยะเวลาในการดูแลจำนวนชั่วโมงที่ดูแลผู้ป่วยต่อวันกับความพึงพอใจของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง จังหวัดชลบุรี ( $n = 100$ )..... | 73   |
| 11 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ ระหว่างตัวทำนายกับความพึงพอใจของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง จังหวัดชลบุรี.....                                                                                                                                  | 74   |

สารบัญภาพ

| ภาพที่                         | หน้า |
|--------------------------------|------|
| 1    กรอบแนวคิดในการวิจัย..... | 12   |